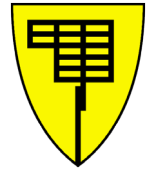


GRAVMINNE VED TORVSJÅDAMMENE

KULTURMINNER I BRØNNØY



Kategori: Fornminne
Gruppe: Gravrøys
Type: Kistegrav
Funksjon: Gravminne
Datering: Folkevandringstida, 400 – 550 e.Kr.

Lokalisering: Ved Torvsjådammene
Posisjon:(23 EUREF 89 UTM-sone 33)
X:7263564 – Y:371220
Kartblad: Brønnøysund

Status: Overflaten rimelig god, men utgravd ca. 1930.
Eier: Opplysningsvesenets fond
Vernestatus: Automatisk freda kulturminne. Er i regional plan for kulturminner.
Vurdering: Meget høg verdi ved sin funksjon og nærhet til regionens største skoletun.



Dette er fornminner som er freda etter kulturminneloven.
Det er derfor ikke tillatt å grave eller å gjøre andre inngrep.

I Brønnøysund er / var det minst 35 gamle gravhauger. I området Torvsjådammene ligger 5-6 av dem. Spesielt en av disse røysene er visuell og "stemningsfull". Da utgravningen startet rundt 1930 var det tydelig at den tidligere hadde vært åpen. Likevel, i gravkammeret og utenfor røysa ble det funnet 3 menneskeskjeletter, klør og tenner av en bjørn, matrester av fisk og skjell, et leirkar i 84 deler, 2 bryner, et langt sigarformet beinskjett, 10 romerske perler og 9 glassperler. Videre 3 rikt ornamenterte brosjer, 1 steinring, ett enegget sverd, 3 flintstykker, en hel del jernstykker (sannsynligvis fra våpen), og to andre steinringer eller hjul. – Dette stemmer godt med at typiske gravgaver er smykker, kar til mat og drikke, samt våpen. Funnene viser også at det var forbindelse med andre land i Europa.

Denne gravrøysa er tidfestet til jernalder; og nærmere bestemt folkevandringstida 400 – 550 e. Kr. I denne tidsperioden er det stor variasjon i gravenes form og størrelse samt at både branngraver og ubrente graver opptrer. Trolig ble nok de fleste i vår forhistorie begravd uten noen form for overflatemarkering. I de ubrente gravene er den døde ofte lagt i et lite gravkammer eller kiste bygget av større stein eller steinheller, som her.

De fleste gravene er markert med ei røys, som ved Torvsjådammene. I jernalderen var gravrøysene noe vanligere i eldre enn yngre jernalder. Gravrøysene fra eldre jernalder er også

flatere og gjerne noe mindre enn i perioden før og etter. Gravene ligger gjerne i utmark, ute på nes eller holmer. Gravminnene opptrer både enkeltvis på synlige steder eller samlet i gravfelt. Da havet sto noen meter høyere enn i dag var nok sundet "Hestvadet"(nå fjordarm) "et sentralt sted" for ferdsel. Andre gravrøyser ved Torvsjådammene er fra merovingertid (550-800 e.Kr.).

Flere gravminner i Brønnøysund er gått tapt / fjernet som resultat av byutviklingen. Ved sin beliggenhet har gravhaugen(e) ved Torvsjådammene regional verdi for kunnskapsformidling og for opplevelse. Skoleåret 2006/07 jobbet BBU's kull 1997 med skjøtsel ved 3 av gravrøysene der.

Navnet "Torvsjådammene" beskriver et sted som prestegården tidligere (fram til 1945?) hentet torv til brensel (i mangel av vedskog). Her skar de torv på forsommeren. Torvskivene ble først tørket ute. Deretter ble torva plassert i en luftig sjå (skur). Når de etter hvert tok ut lomper dypt ned i myra så ble det i regnperioder dammer av dette. Her var det tre slike dammer.

Publisert av Magnar Solbakk. Siste endret 12.12.2013